

cesos i anglesos semblen un xic mullats: el fr. *contredanse* es documenta des de 1626; un angl. *country-dance* apareix un cop en el S. XVI,⁹ però no es coneix la mena de ball, potser no el mateix, i avui en anglès s'escriu en forma francesa *contre-dance* i es pronuncia ⁵ *kōtrādās* (= *kōtrædās*) a la francesa. Els «gens d'esprit» es comprèn que s'hagin convençut fàcilment de l'origen anglès, però no tinc notícia que hi hagi hagut prou contraprova crítica i tampoc no ho nego. Ara que una innovació coreogràfica i musical pugui formar-se amb el prefix francès o romànic CONTRA- aquest fet sí que és segur, cf. el nostre popular i antiquíssim *contrapàs* (ja en temps de Belv. corria la dita «a la casa dels Joglà(r)s / tothom balla el *contrapàs*»), *contrapunt*, *contraguitarra*, *contramolliu*, *contrapart*, *contrabaix*, *contralt*, *contramestre*, a *contramà*, a *contrapèl*, etc. ¿No seria *contradansa* format sobre el model de *contrapàs*, dansa certament més antiga? I si arribà a Anglaterra des d'aquest costat del Canal, no era fatal que en oir-lo per primera vegada ²⁰ ho entenguessin la gent de saló, però poc sàvia, com a *country-dance*? *Contradansista* [Lab. 1839, derivat només català].

¹ Suggestia que en romanitzar-se el mot en el S. v, quan el romànic no posseïa el grup -NS- (reduït a ²⁵ -S- en llatí vulgar, s'hauria intercalat una T, com a consonant dental de transició, però això no és versemblant, perquè no hi ha altres exs. acceptables del mateix fenomen (cf. s. v. *CONSERGE*), i els de *penser*, *conseil*, etc. — formes on el grup *ns* ha ³⁰ de ser antiquíssim puix que són generals en romànic— proven que no es feia així. D'altra banda el mateix Gamillscheg reconeix que el mot francès no pot venir de l'alt-alemany sinó del fràncic, i el fet és, a desgrat de totes les alegacions, que a una *d-* ³⁵ alt-alemanya corresponia normalment *th-* i no pas *d-* en fràncic antic. — ² On no sols llegim «viu-estar u fazían *dança*» a la cantiga 62 (v. 43), sinó en un seguit d'altres passatges (24.62, 409.2...). En data, recordem-ho, no gaire més posterior d'uns cinquanta anys a les fonts gallo-romàniques. —

³ Paraules ingènues de l'etimòleg d'*AlcM*: «probablement relacionable amb l'al. *tanzen*». Probablement! Des dels temps de Grimm qui no sap que és un manlleu de França, amb la *d-* corregida pel sentiment del fet fonètic més elemental entre alemanys de baix i de dalt. No hi pot haver millor prova que aquest manlleu de l'angl. *dance*, al. *tanzen*, etc., de la consciència comuna entre teutons que en coses d'aquestes els mestres eren la gent romànica i no pas ells. Els primers poetes alemanys que introdueixen *tanzen* són els qui escriuen sota la senyera d'aquell trobador Guiot (*Kyot der Provenzale*), que mític o no (tant se val) els inspirava. I no obstant tossudament es persistia en la fallera d'obscurs ètims germànics, sempre germànics. Menys desencaminat hauria estat deixar-se dur per «Kyot» cap a Occitània. — ⁴ Caldrà que recordem ací els *xpatadantzak* bascos, el *ball de les espases* del Maestrat [1426], el *ball de bastons* de més al ⁶⁰

Nord, les danses dels cossiers mallorquins d'aire més bel·licós que pacífic? — ⁵ Mots ja registrats pels lexicògrafs àrabs més antics i clàssics, els orientals Djauharí (a. 1006, d. J. C.), Zamaḥṣarí, Firuzabadí, i en particular el murcià Abensida († 1066) en el seu *Móbkam* redactat a Orient però sense oblidar, ben cert, la seva terra. *Dánisa* «was or became dirty, filthy, foul, sullied, polluted» (tots ells), i dit en particular de l'honor d'un home (Abensida); *dánmasa* transitiu 'sollar' («made it dirty, sullied, polluted»), també en Abensida i en els altres, tots ells igual que l'adj. *dánis*, i *madánis* plural de *mádnasa* en el Zamaḥṣarí (c. 1200) i el Taḡ al-Arús. Lane, 919b. — ⁶ Cf. la descripció de les menes del poema *dança* plena d'informació tècnica en el *Torcimany* del nostre Aversó, c. 1390 1, 281, 282, 280, 85, 86, 87, 88, etc. — ⁷ Versions recollides per Milà i Fontanals en el Gironès St. Llorenç de la Muga, Argenton i La Llacuna, *Romllo.*, 276.7ss. Notem *podes*, que revela que una de les primeres versions provenia d'arran del Pirineu. — ⁸ En qui no haurà quedat reminiscència del gran i gentilíssim paper que fa la *dansa* en els amors de *Tirant* i de *Curial*: Carmesina «preguà'l molt digués a Tirant --- com ella tenia gran desig de parlar ab ell, e que après *dançarien*» (Ag. II, 57), «a ella li és molta de honor que totes les altres sàpien que aquest *dança* o juny o entra en batalla per amor d'ella» (II, 61); de nou I, 126, i *dançes* en I, 128. No cal dir que això ja ha passat per la premsa moledora o adreçadora franco-occitana, però ¿hi ha narracions i novel·les en Chaucer, Lorris o Boccaccio, etc. on això faci un paper tan gran com les nostres dues obres mestres del quatrecent? No gosaria tampoc afirmar que en la parella sinonímica que va posant OPou («la *dança* o ball: chorus, chorea; posar *dança* o ball: ducere chorum; ningú balla o dança que tinga bon enteniment», *ThPu.*, 155) es tracti, com sol passar tan seguit en aquesta font, del terme més usual a València acoblat amb el més corrent en el Princ., però no descartem que això hi entri en joc. — ⁹ En una glossa al *Sheperd's Kal.* de Spenser, a. 1575 (Skeat), glossa és clar posterior no se sap de quant, i no cal dir que un text així no precisa la mena de ball.

DANY, antigament *dan*, del ll. DAMNUM id.; el canvi de *dan*, únic resultat fonètic possible en català, en *dany*, sembla haver estat degut, sobretot, a la influència de la vacil·lació existent entre *engan* i *engany*. □ ²⁰ 1.ª doc.: *don*, segona meitat S. XI i molt corrent fins a princ. del XIV; *dan*, 1244 i predominant fins a la fi del S. XV; de *dany* ja sembla haver-hi algun cas en el S. XIV, però no es generalitza fins c. 1500.

En un doc. del temps dels Comtes Bessons, abans de 1095: «Coveng --- che no siria mos *dons* ni ma folia» (MiretS, *RHisp.* XIX, 12), i en un dels mateixos anys o molt poc abans «tro Bonfilg l'en aguess emendat lo *don*» (Li. *Feudorum* I, p. 100). «Aicel hom enquer pad e la segeg qui no fa mal ne *don* a aquels